

Sluit de mensen in je hart

In gesprek met zr Melina Polo (SSpS)

De internationale gemeenschap van de Missiezusters Dienaressen van de Heilige Geest (SSpS) in Tilburg staat midden in een volkswijk. Pal achter de Petrus Donders Kerk hebben de zusters een aantal appartementen naast elkaar. Hier woont zr Melina Polo met vier medezusters: de Indiase zuster Celine, de Indonesische zusters Elvira (West Timor) en Yuliana (Flores) en de Nederlandse zuster Odetta, die op Flores heeft gewerkt. Zelf kwam zr Melina in 1991 uit de Filippijnen. Ze kreeg haar benoeming bij het afleggen van de eeuwige geloften. Zr Melina: *Het is in ons bewustzijn gepompt dat wij als missionarissen uitgezonden zullen worden. Het hoort bij onze vorming. De overste vertelde dat de zusters in Nederland hulp nodig hadden. Ik kon me nog niet zo goed voorstellen waarvoor ze ons daar nodig zouden hebben. Ik wilde graag naar Papoea Nieuw Guinea. Toch heb ik van harte Ja kunnen zeggen op deze benoeming. We hebben ons als SSpS-zusters ten dienste van missiewerk gesteld.*

De cultuurschok is groot voor allen die vanuit het Zuiden naar Europa komen. Zr Melina arriveerde in het najaar en toen was het nat en koud in Brunssum/Treebeek, haar eerste verblijfplaats. Het was ook erg wennen aan het eten. Op de Filippijnen eten mensen 's ochtends gebakken rijst en de omschakeling naar brood vergt niet alleen een andere mentale houding, maar heeft ook effect op je spijsverteringsstelsel. Het leren van de Nederlandse taal kost veel tijd en energie, maar is zeer wezenlijk om met mensen in contact te kunnen treden. En het gemeenschapsleven met verschillende culturen is natuurlijk niet zo eenvoudig.

Zr Melina: *Deze jaren hebben me geleerd respect en begrip voor elkaars verschillen te hebben. En dat is geen theoretisch begrip, want de confrontatie is er constant in het dagelijkse leven. Je moet veel loslaten van je eigen ideeën en er tegelijkertijd voor zorgen dat je jezelf blijft. Ik neem niet zo gemakkelijk dat grote woord LIEFDE in de mond, maar toch is dat de basis. Je hoeft geen dikke vriendinnen te worden, maar respect voor elkaar is wezenlijk.*

Zr Melina heeft in Nederland een HBO opleiding pastoraal werk gevolgd. Zij heeft drie jaar gewerkt in de parochie De Bron als pastorale medewerkster op vrijwilligers basis. Het is veel moeilijker geworden om een werkvergunning te krijgen. Dat is frustrerend, want het maakt natuurlijk wel verschil of je betaald wordt voor hetgeen je doet of dat je vrijwilligerswerk verricht. Vrijblijvend is het in geen van beide gevallen, maar een betaalde baan brengt meer verantwoordelijkheden en meer erkenning. Algemene raadszuster Maria Flórkova zei tijdens de Visitatie: *het is goed dat jullie onrustig worden van het gegeven dat je officieel niet mag werken, want anders was er met jullie iets mis, maar het werk dat jullie doen is er niet minder om.* Na 15 jaar voelt zr Melina zich echt ge-Europeaniseerd. Ze heeft meer begrip gekregen voor de Nederlandse situatie, waarin echtscheidingen en homohuwelijken realiteiten zijn waar mensen openlijk over kunnen spreken.

De internationale gemeenschap, waarvan zr Melina sinds februari 2007 de overste is, is in 2001 begonnen. In Den Haag is een tweede internationale gemeenschap, waar SVD-paters en SSpS-zusters samenleven. Voorts is er in Nieuwegein een internationale SVD-gemeenschap en woont er in Maasniel een Paraguyaanse zuster. Sinds 2005 komen alle SVD-ers en SSpS-ers, die afkomstig zijn uit het Zuiden regelmatig samen voor overleg en onderlinge ondersteuning. In oktober 2006 vond in Steyl een bijeenkomst plaats van ruim 24 zusters die in de tien Europese provincies actief zijn en allen afkomstig zijn uit een land buiten Europa. Een dergelijke bijeenkomst zal in de toekomst nog vaker gehouden worden. Het gaat om het delen

van vreugden en zorgen van het zijn in Europa. Van belang zijn voorts de jaarlijkse door het CMBR georganiseerde ontmoetingsdagen Kleurrijk Religieus Leven.

Aanwezig zijn

Zr Melina vindt het belangrijk om teken te zijn. Het is niet gemakkelijk om met mensen uit verschillende culturen in een gemeenschap te leven. Daarom heeft deze gemeenschap een positieve uitstraling in een samenleving die steeds multicultureler wordt, terwijl het draagvlak daarvoor lijkt af te brokkelen. Zr Melina: *We hebben een gezamenlijk doel. We willen missiezuster en medemens zijn. Samen met anderen optrekken en een antwoord proberen te geven op de nood van hen die een beroep op ons doen. We mogen hier een getuigenis zijn van een gemeenschap en ons respect voor elkaars verscheidenheid oefenen.*

De zusters SSpS zetten zich in voor mensen in een kwetsbare positie. Via het Netwerk Religieuzen voor Vluchtelingen en het Centrum voor Buitenlandse Vrouwen kwam zr Melina in contact met vluchtelingen en hun gezinnen. Ze geeft Nederlandse les aan een Koerdische vrouw, die zij stimuleert om meer naar buiten te treden. In het begin van haar verblijf in Nederland had zr Melina veel contacten binnen de Filippijnse gemeenschap in Nederland. Zr Melina: *Onze mensen zijn gedwongen uit te zwermen, omdat er in eigen land onvoldoende perspectieven zijn. Zij knappen wereldwijd veel werk op in de hoop met die inkomsten hun kinderen naar school te kunnen sturen, betere huisvesting en medische zorg voor hun familieleden te kunnen betalen. In de jaren zestig en zeventig van de vorige eeuw kwamen veel Filippino's legaal op uitnodiging om te werken in bejaarden- en ziekenhuizen. Er gaat een omvangrijke geldstroom richting de Filippijnen. Filippina's die in Amsterdam in een dag twee huizen schoon maken verdienen wel 60 euro per dag. Dat is veel voor Filippijnse maatstaven, maar de prijs is erg hoog. Doordat echtelieden, die langdurig van elkaar gescheiden leven en hun heil zoeken bij een nieuwe partner, raken gezinnen ontwricht.*

Zr Melina heeft twee jaar voor daklozen gewerkt bij Traverse. Via HIV Vereniging afdeling Brabant werd ze crisis buddy voor een Afrikaanse jongen in Den Bosch. Zr Melina: *We bezoeken ook Nederlandse mensen die alleen zijn. Voor ons religieuzen is het contact met jongeren moeilijker tot stand te brengen. Twee van onze zusters werken bij de stichting religieuzen tegen vrouwenhandel. Verder nemen de zusters deel aan tal van parochiële activiteiten.* Zr Melina en Elvira zingen in een dameskoor van volwassenen en jongeren. En dan zijn er natuurlijk ook intern huishoudelijke en liturgische taken: om beurten koken, schoonmaken en voorbereiden van vieringen. Elke zaterdag lezen en bemediteren ze gezamenlijk de H. Schrift.

Voor degenen die van plan zijn hier te komen adviseert zr Melina om alvast in het land van herkomst te beginnen met kennisname van cultuur en taal. Ook de gemeenschap hier moet zich voorbereiden op de komst van een nieuw lid. Om de taal te leren is het ook een goede stimulans om niet thuis te blijven zitten, maar naar de mensen toe te gaan. Zr Melina:

De nieuwkomers moeten eerst hier goed thuis komen in onze gemeenschap. En dan kunnen ze na een jaar eventueel uitgestuurd worden. Denk ook aan een opleidingstraject. Een goede taalstudie vormt de basis, maar door een vervolgstudie kun je de cultuur nog beter leren kennen. De hele provincie is verantwoordelijk voor inburgering. De nieuwelingen moeten worden aangemoedigd om naar buiten te treden en om ervaring op te doen door verschillende gemeenschappen te bezoeken.

Zr Melina: *Probeer steeds aan te sluiten bij wat er al gebeurt. Je zult als buitenlandse religieus hier niet aan één vastomlijnd project kunnen werken. Je zult niet altijd de expertise die je hebt opgebouwd in je opleiding en in je werk kunnen benutten. Je moet het belang van*

presentie leren inzien en dan je beste zelf tonen. Het is goed om kritisch te blijven, maar laat niet toe dat die kritiek je verzuurt, sluit de mensen in je hart. Het is essentieel om het positieve in de cultuur, in de mensen te willen zien. Van daaruit kun je veel meer betekenen dan je ooit had durven dromen. Zien wat positief is in de anderen gaat niet vanzelf. Maar wanneer we ons daar van bewust zijn dan lukt het wel. Je moet die positieve gedachten en gevoelens ook uiten. Door de vruchten van de Geest - vriendelijkheid, goedheid, liefde en zachtmoedigheid – kun je anderen bevestigen in hun wezen. Hou daarbij ook steeds voeling met je roeping. Zelf denk ik daar regelmatig aan en ik voed me door middel van het gebed. Dan vraag ik me af: Wat heeft me hier gebracht en waar ben ik nu? Dat geeft me de kracht om door te gaan.

Meer informatie? <http://www.missiezusters.org/tilburg.php>. Lees ook het artikel van Gerard Moorman in het april-nummer van I.D.: *Geroepen tot missie in Europa*